

Loftslagsborgarsamningur

Kynning í umhverfis- og skipulagsráði

13. ágúst 2025

Hrönn Hrafnisdóttir

Dagskrá

- Kolefnisspor og kolefnishlutleysi
- Reykjavík og loftslagsmál - forsaga
- Loftslagsborgarsamningur 1. útgáfa – yfirferð
- Viðurkenning á loftslagsborgarsamningi
- Styrktarverkefni sem tengjast loftslagsborgarsamningi
- Loftslagsborgarsamningur 2. útgáfa - undirbúningur

Hvað er kolefnishlutleysi og kolefnisspor?

- Kolefnishlutleysi lýsir ástandi þar sem jafnvægi hefur náðst milli hraða losunar og bindingar af mannavöldum og nettólosun er því núll. Kolefnishlutleysi lýsir **lokamarkmiði**, ekki leiðinni að því marki. Á ensku eru hugtökin carbon neutrality, climate neutrality og net-zero emissions mest notuð, eða CO₂ neutral.
- Kolefnisspor eða kolefnisfótspor er sú heildarlosun gróðurhúsalofttegunda sem land (t.d. Ísland), svæði (t.d. Reykjavík), viðburður (t.d. tónlistarhátíð), einstaklingur, fyrirtæki (t.d. álfyrirtæki) eða framleiðsla tiltekinnar vöru (t.d. lambakjöt) veldur á einu ári.
 - Gróðurhúsalofttegundir eru margar og hafa mismikil loftslagsáhrif. Til einföldunar eru áhrif þeirra umreiknuð í CO₂ ígildi, oftast talið í tonnum t.d. tonn á hvert mannsbarn í Reykjavík (per capita),

Hvers vegna er kolefnishlutleysi mikilvægt?

- **Dregur úr áhættu**

- Dregur úr áhrifum loftslagsbreytinga og kemur í veg fyrir alvarlegar afleiðingar þeirra s.s. veðurofsa, hækkandi yfirborð sjávar, ofsaúrkomu og hrun vistkerfa.

- **Jákvæð áhrif á heilsu**

- Aðgerðir sem tengjast kolefnishlutleysi hafa m.a. jákvæð áhrif á loftgæði sem dregur úr veikindum og dánarlíkum. Hafa einnig jákvæð áhrif á lífsstíl; líkamlega virkni og mataræði.

- **Jákvæð áhrif á efnahag**

- Tryggir lang tíma efnahagslegt öryggi, skapar ný störf og dregur úr kostnaði vegna áhrifa loftslagsbreytinga

- **Verndar líffræðilega fjölbreytni og þjónustu vistkerfa**

- Aðgerðir sem draga úr losun gróðurhúsalofttegunda verndar búsvæði og lífverur sem eru viðkvæmar fyrir áhrifum loftslagsbreytinga

- **Framtíðin**

- Með því að draga úr losun í dag eru afleiðingar loftslagsbreytinga ekki færðar yfir á framtíðarkynslóðir.

Reykjavík og loftslagsmál

- Reykjavík hefur verið með loftslagsstefnu síðan 2009
- Markmið um kolefnishlutleysi var fyrst sett eftir Parísarfundinn 2015
- Árið 2022 varð Reykjavík ein svokallaðra „Climate mission borga“
- Þátttakandi í Evrópusamstarfi um 112 kolefnishlutlausar og snjallar borgir 2030 (Loftslagsborgir)
 - 377 borgir sem sóttu um

Loftslagsleiðangurinn á 2 mínútum

Loftslagsborgin Reykjavík

- Evrópusamstarfið er langtímaverkefni til 2030
- Þétt ráðgjöf frá NetZeroCities, umgjörð og aðhald, m.a. við gerð loftslagsborgarsamnings.
 - Ráðgjöfin kostuð af Evrópusambandinu
- Pólitískur stýrihópur – oddvitar allra flokka í borgarstjórn
- Starfshópur starfsfólks sem starfar á ólíkum sviðum borgarinnar
- Útkoman: Loftslagsborgarsamningur
 - Stíf umgjörð og sniðmát frá NetZeroCities
 - Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins veitti endanlegt samþykki (label)

Funded by
the European Union

Markmið með Evrópusamstarfinu

- Að 112 borgir Evrópu verði kolefnishlutlausar og snjallar árið 2030
- Að tryggja að þessar borgir verði miðstöðvar rannsókna og nýsköpunar til að gera öllum öðrum borgum í Evrópu kleift að verða kolefnishlutlausar árið 2050

Funded by
the European Union

NET ZERO CITIES

EU MISSION PLATFORM | CLIMATE NEUTRAL AND SMART CITIES

Samningurinn skiptist í eftirfarandi hluta:

Climate Action Plan

- Sögulegur bakgrunnur
- Bilið sem þarf að brúa (The Gap)
- Tenging núverandi aðgerðaáætlunar við aðgerðir með öðrum

Investment plan

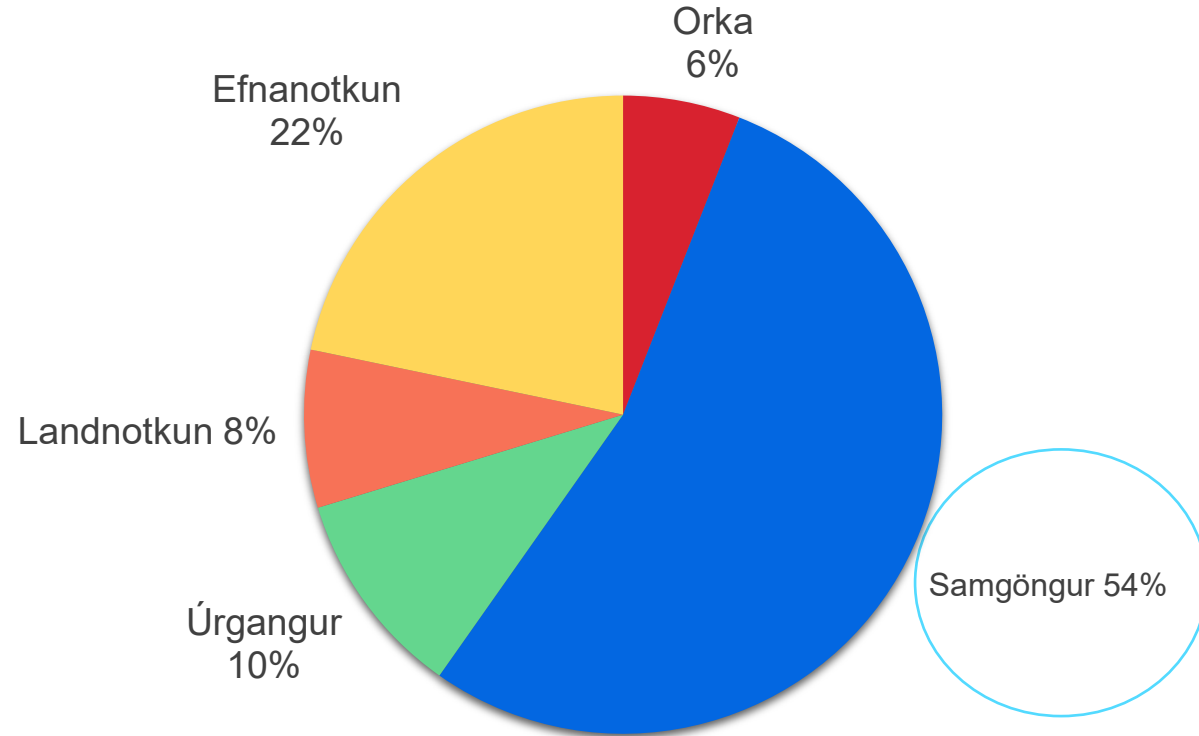
- Núverandi fjárfesting í loftslagstengd verkefni
- Fjárfestingapörf áætluð til að kolefnishlutleysi 2030 náist

Commitments

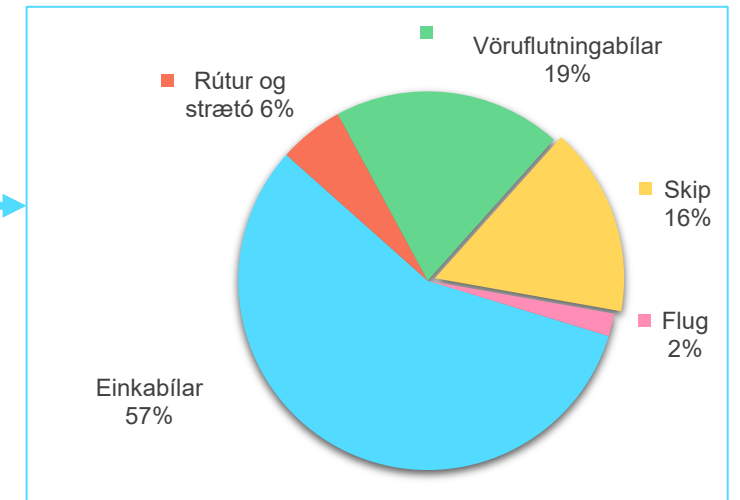
- Samantekt á áhersluatriðum
- Yfirlýsingin sjálf
- Undirritun borgarstjóra
- Listi og undirritun þátttakenda í 1. loftslagsborgarsamningi

Hvað hefur mest loftslagsáhrif í Reykjavík?

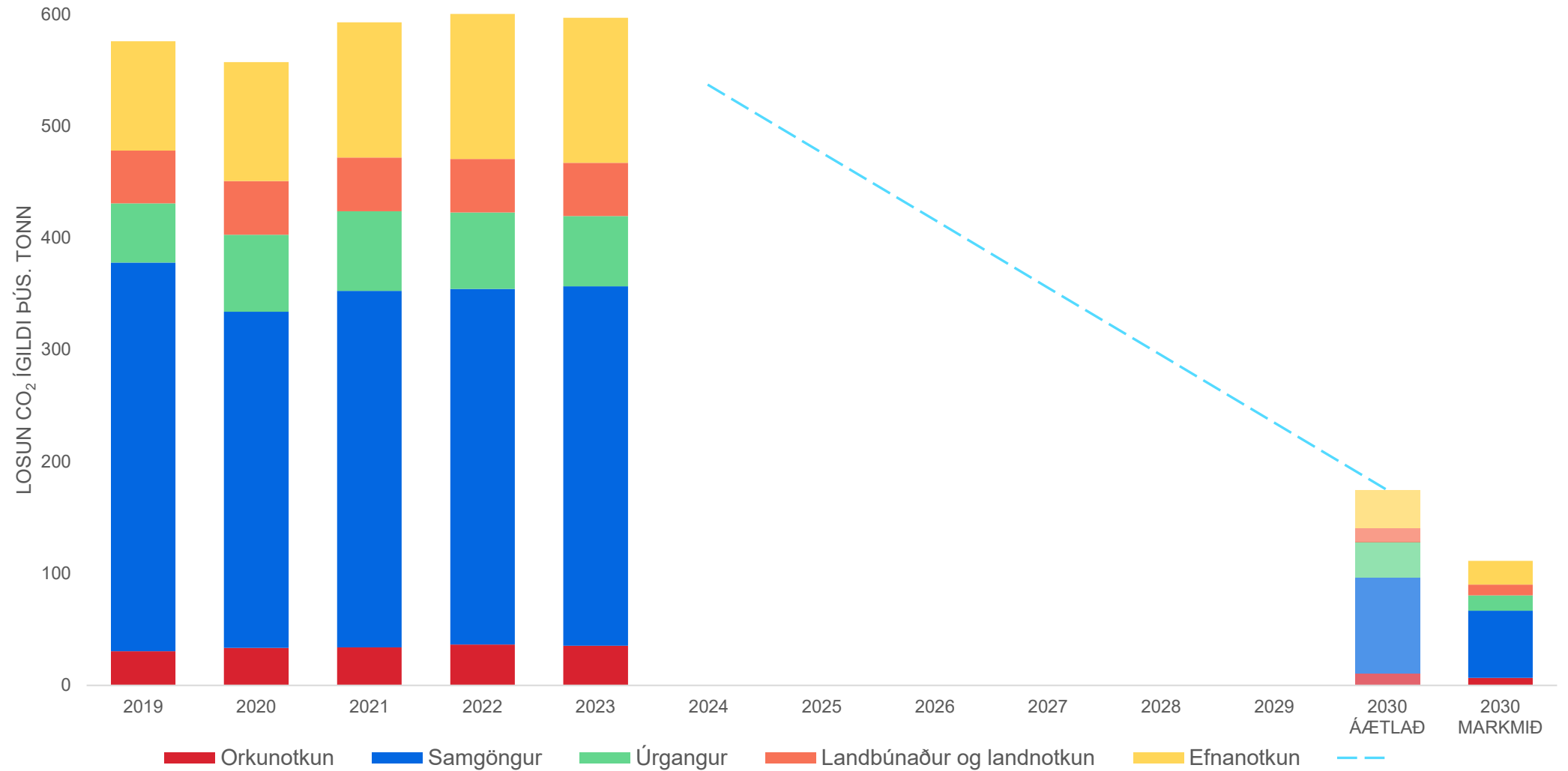

- 54% af losun gróðurhúsalofttegunda er vegna samgangna

Áskorunin – bilið sem þarf að brúa (GAP)

Aðgerðirnar – action portfolio

Energy systems	Mobility&transport	Waste&circular economy	Green infrastructure	Built environment	Adaptation to climate change	Citizens
Climate neutral energy production	Transport treaty	Increase recycling of waste from private sector	Carbon sinks- evaluation of next steps	Fossil fuel free construction sites	Blue green surface water solutions	Citizen convention on climate
	15 minute district planning	Change of regulations regarding F gases		Low-carbon and circular building materials	Flood control installations to become recreational areas and parks	Consultation portal open on ways to reach climate neutrality
	Co-operation with the largest workplaces in Reykjavík on mobility					Pilot Cohort 3 – Piercing through the gridlocks
	Co-operation with Festa on a declaration on mobility					ECT call: Developing the future of a climate neutral city
	Visit Reykjavik Climate Declaration					Bloomberg Youth Climate Action Fund
	Faxaflóahafnir climate neutral 2030					
	Change of regulations on energy transition in the car fleet					

Investment Plan

Climate Action Plan

- Sögulegur bakgrunnur
- Bilið sem þarf að brúa (The Gap)
- Tenging núverandi aðgerðaáætlunar við aðgerðir með öðrum

Investment plan

- Núverandi fjárfesting í loftslagstengd verkefni
- Fjárfestingapörf áætluð til að kolefnishlutleysi 2030 náist

Commitments

- Samantekt á áhersluatriðum
- Yfirlýsingin sjálf
- Undirritun borgarstjóra
- Listi og undirritun þátttakenda í 1. loftslagsborgarsamningi

Investment Plan

- Eina skjalið af þessum þremur sem verður trúnaðarmál og ekki birt opinberlega
- Kortlagning á núverandi fjárfestingum í loftslagstengd verkefni
- Fjárfestingaþörf áætluð til að ná kolefnishlutleysi 2030
- Þarf að vinna áfram með þátttakendum
- Kallað verður eftir nánari upplýsingum.

Commitments

Climate Action Plan

- Sögulegur bakgrunnur
- Bilið sem þarf að brúa (The Gap)
- Tenging núverandi aðgerðaáætlunar við aðgerðir með öðrum

Investment plan

- Núverandi fjárfesting í loftslagstengd verkefni
- Fjárfestingapörf áætluð til að kolefnishlutleysi 2030 náist

Commitments

- Samantekt á áhersluatriðum
- Yfirlýsingin sjálf
- Undirritun borgarstjóra
- Listi og undirritun þátttakenda í 1. loftslagsborgarsamningi

Skuldbinding þátttakenda (commitment)

We, the undersigned, undertake to
participate in

formulating actions that measurably reduce
greenhouse gas emissions and support
Reykjavík's climate goal of becoming climate
neutral by 2030

participate in annual consultation meetings
until at least 2030

Við undirrituð skuldbindum okkur
til að taka þátt í að:

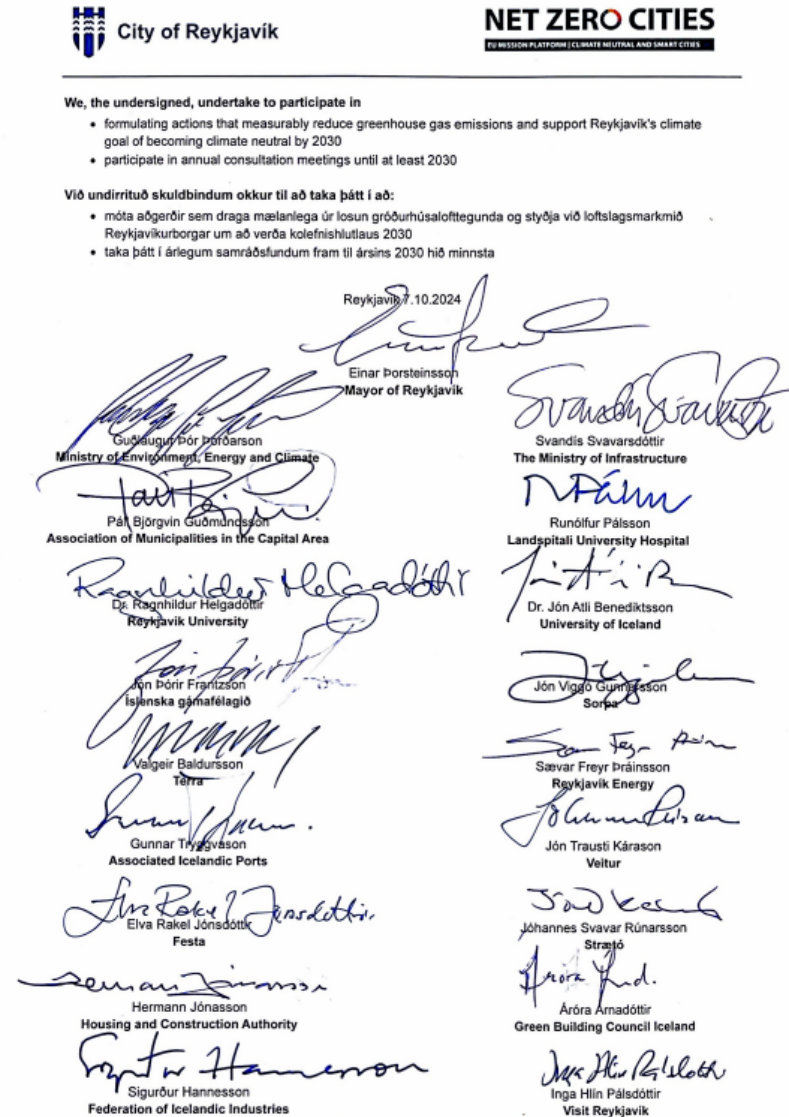
móta aðgerðir sem draga mælanlega úr
losun gróðurhúsalofttegunda og styðja við
loftslagsmarkmið Reykjavíkurborgar um að
verða kolefnishlutlaus 2030

taka þátt í árlegum samráðsfundum fram til
ársins 2030 hið minnsta

Key priorities*

1. Mobility, focus on change in travel modes and strengthening the infrastructure for public transport, pedestrians and cyclists.
2. Energy transition of the car fleet and at the port of Reykjavík with carbon neutral produced energy
3. Waste and circular economy, including increased recycling by the private sector and individuals.
4. Building sector. The City has ambitious goals for the development of residential housing. It is therefore important that this development has as little impact on the climate and environment as possible.
5. Just transition –Various ways to ensure a just transition are already in place at the City of Reykjavík and are described in detail in the Action Plan.

* texti klipptur og skorinn úr núverandi drögum loftslagsborgarsamnings, commitments

Loftslagsborgarsamningurinn samþykktur (Label)

- 39 borgir sem bættust við hópinn 7. maí 2025.
- Núna eru 92 af 112 þátttakendaborgum sem hafa fengið loftslagsborgarsamning sinn samþykktan
- Næst á dagskrá:
 - Áframhaldandi vinna með ráðgjöfum NetZeroCities
 - Forgangsraða verkefnum og fá aðstoð við fjármögnun þar sem þarf

Miðvikudagur, 7. maí 2025 | Ritstjórn

Loftslagsborgarsamningur Reykjavíkur samþykktur

Keira Webster, ráðgjafi hjá NetZeroCities, Hrönn Hrafnadóttir, deildarstjóri loftslagsmála á umhverfis- og skipulagssviði, Patrick Child, framkvæmdastjóri loftslagsborga og Dóra Björt Guðjónsdóttir borgarfulltrúi við afhendinguna í Vilnius í morgun.

Reykjavíkurborg fékk sinn fyrsta loftslagsborgarsamning samþykktan við formlega athöfn í Vilnius í Litáen í morgun. Þar fer fram loftslagsráðstefna sem Reykjavíkurborg sækir ásamt fulltrúum samtals 112 loftslagsborga sem taka þátt í Evrópusamstarfi um að verða kolefnishlutlausar og snjallar árið 2030.

Hvað merkir merkið (label)

1. Aðgangur að Climate City Capital HUB

- Aðgangur að fjármálaráðgjöf í samstarfi við European Investment Bank
- Climate City Capital HUB er fjármagnað af 2 leiðöngrum, EU Mission on Climate neutral and smart cities 2030 og Adapataction to climate change (aðlögun að loftslagsbreytingum)

2. Aukin samvinna

- Borgir með samþykktan samning eru hluti af neti frumkvöðlaborga. Styttir boðleiðir og skerpir á því hvaða borgir er gott að vinna með

3. Tæknileg aðstoð

- Fáum tæknilega aðstoð til að innleiða loftslagsborgarsamninginn
- Felur í sér stuðning frá ráðgjöfum m.a. við að virkja þátttakendur, stjórnun og verkefnastjórnun

4. Aukinn sýnileiki

- Borgunum er hampað sem hefur leitt af sér tækifæri til ýmiskonar samstarfs.
- Gæti laðað að frekari fjárfestingar, ferðamenn og hæfileikaríkt fólk.

5. Möguleiki á hraðari framfarir

- Aðstoð frá NetZeroCities við að takast á við hindranir og flýta ferðinni að kolefnishlutleysi

Loftslagsborgarsamningur – staðan 2025

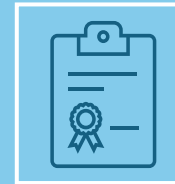

Pilot City: Lahti
Reykjavík er
Twin City

Eingöngu ferðastyrkir
Lýkur vorið 2025

Loftslagsborgir = Evrópusamstarf 112 kolefnishlutlausra og snjallra borga 2030

- Engir beinir fjárhagslegir styrkir en ráðgjöf frá NetZeroCities
- Loftslagsborgarsamningur

Reykjavík sem Pilot City
Piercing through the gridlocks
Þrætt í gegnum þrengslin

Samstarfsaðili HÍ
24 mánaða verkefni til 2026
Heildarstyrkur 90 milljónir ISK

Twin City sem fylgir Reykjavík:
Jakobstad í Finnlandi
18 mánaða verkefni
Er hluti af Pilot City styrknum

Enabling City Transition
Developing the future of climate
neutral city

(Íslenskt nafn vantar)
Samstarfsaðili VSÓ
18 mánaða verkefni til 2026
Heildarstyrkur 90 milljónir ISK

Funded by
the European Union

NET ZERO CITIES
EU MISSION PLATFORM | CLIMATE NEUTRAL AND SMART CITIES

Vinna við samninginn síðasta vetur

- Stór vinnustofa með þátttakendum 18. mars
- Tilgangurinn var að ræða helstu hindranir og mögulegar lausnir og samstarfið framundan
- Skipt í hópa eftir eðli loftslagaðgerða
 - Skipulag og orkuskipti
 - Samgöngur
 - Mannvirki
 - Aðgerðir í mótun
- Nýttist bæði í áframhaldandi vinnu með loftslagsborgarsamninginn og styrktarverkefnin tvö
- [Vinnustofa um loftslagsborgarsamning | Reykjavík](#)

Vinna við samninginn framundan

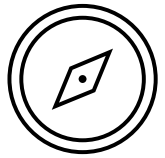
- Samningurinn er í endurskoðun og þarf að klára fyrir haustið 2026
 - Áhersla á að núverandi aðgerðum verði fylgt vel eftir
 - Þurfum að lýsa hvernig dagleg verkefni innan borgarinnar tengjast loftslagsáherslum, t.d. skipulagsáætlanir, skilyrði vegna framkvæmda og bygginga, fjármálaáætlun, innkaup og starfsmannamál. Einnig hvernig markmiði um kolefnishlutleysi verði fylgt eftir þvert á svið og deildir.
 - Úttekt á félagslega þætti og áhrif aðgerða á viðkvæma hópa
 - Halda áfram að fá fleiri þátttakendur í næsta loftslagsborgarsamning
 - Mælt er með stafrænni upplýsingagjöf (digitalization) um loftslagsmál og framvindu loftslagsborgarsamningsins.

Viðburðir:

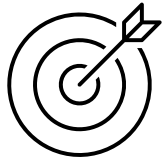
- Borgaraping um kolefnishlutleysi 6. september 2025
- Fundur með þátttakendum 22. október 2025

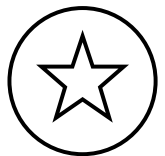
Loftslagsborgarsamningur - samantekt

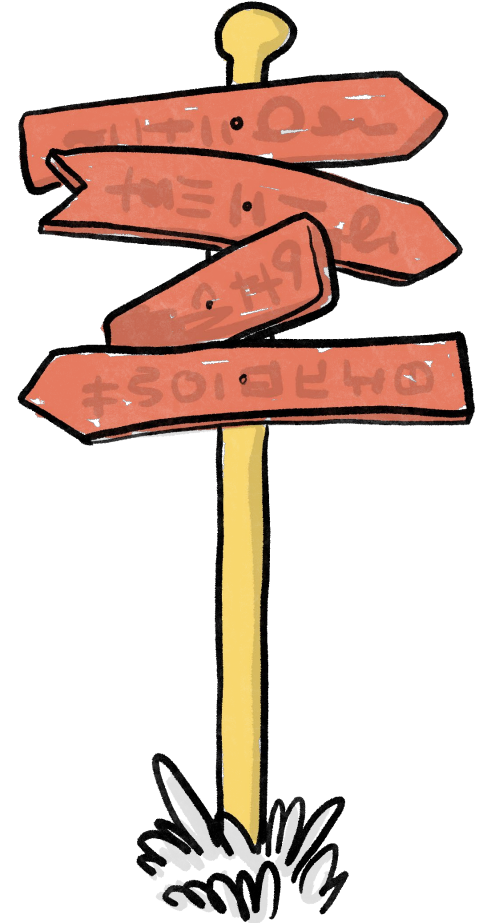
Skuldbinding og samstarf þátttakenda um aðgerðir til að ná kolefnishlutleysi 2030. Þátttakendur eru bæði innan borgar og utan.

Forgangsröðun aðgerða til að kolefnishlutleysi náist sem allra fyrst.

Fyrsti loftslagsborgarsamningur Reykjavíkur inniheldur 15 aðgerðir með 18 þátttakendum. Endurskoðun á samningnum er hafinn.

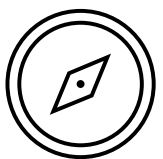
Tilraunaborgir 2024-2026

Þrætt í gegnum þrengslin

Ásdís Karen Waltersdóttir
13. ágúst 2025

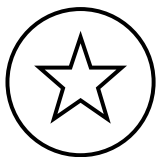
Tilraunaborgir

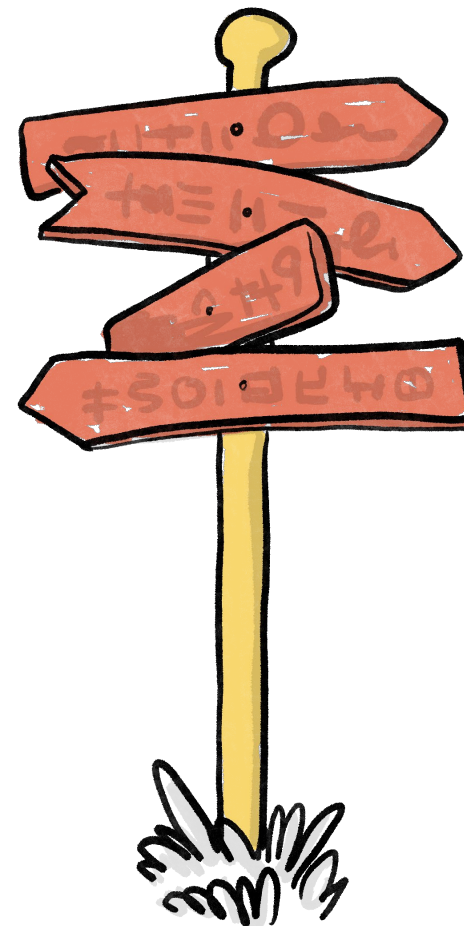
Reykjavíkurborg verður kolefnishlutlaus fyrir árið 2030.

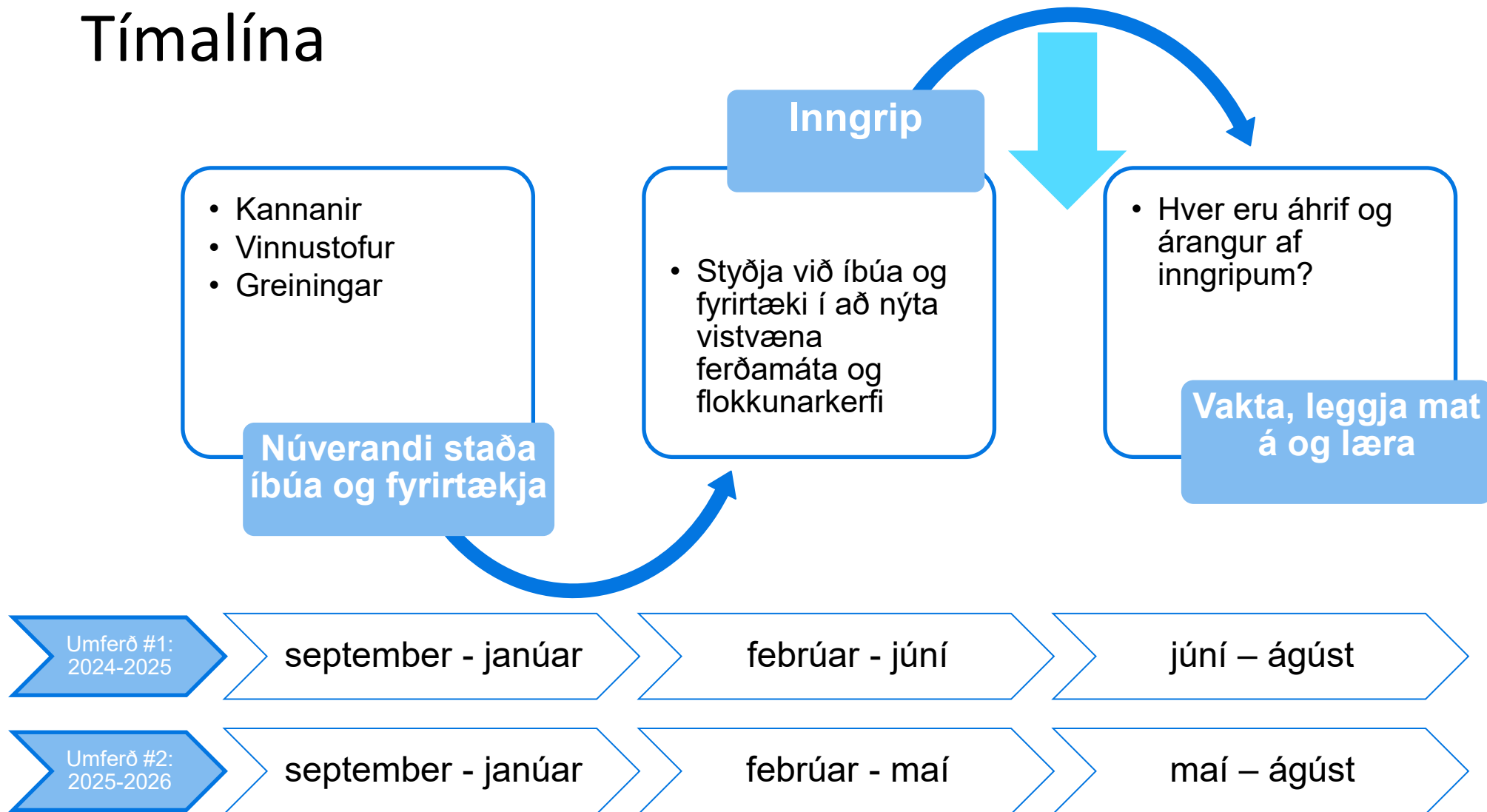
Greina venjur og hindranir íbúa og fyrirtækja til að nýta græna ferðamáta og flokkunarkerfi.

Þróa, prófa og leggja mat á aðferðir og lausnir sem styðja við íbúa og fyrirtæki til að breyta venjum.

Tímalína

**Hvað hefur verið gert
fyrsta árið?**

Spurningakönnun

Home

In this first section, we would like you to mark your home location and answer a few questions about it. Although accuracy is useful for our research, it is fine to mark your home location simply on the street you live on, if you do not wish to disclose the exact building. We remind you that individual responses will not be published or shared in any way.

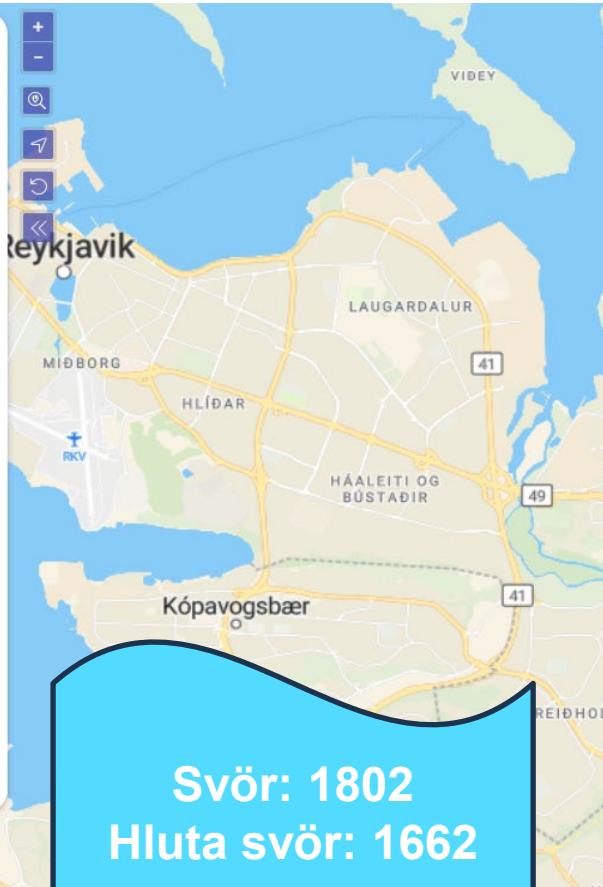
Please mark your home location on the map by clicking the button below.

Home location

When you have finished the questions on this page, click the right arrow below to continue with the survey.

To edit your responses for the locations on the map, click on the relevant marker on the map again and the question window will appear.

← 2 / 14 →

Svör: 1802
Hluta svör: 1662

Ferðavenjur

Venjur við flokkun

Reglulegar staðsetningar

Heimili
Vinna
Grenndar- og endurvinnslustöð
Aðrar reglulegar staðsetningar

Bakgrunnur

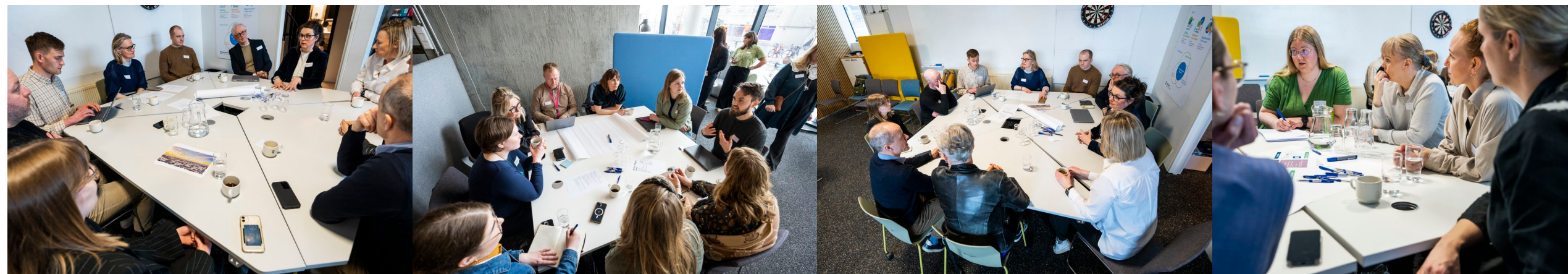
Vinnustofa með þátttakendum Loftslagsborgarsamnings

Hindranir – Lausnir – Samvinna

- 18 fyrirtæki og stofnanir
- 45 þátttakendur mættir

Niðurstaða fundarins var:

- Aðgerðalisti fyrir borgina
- Samantekt á hindrunum, lausnum og tækifærum til samvinnu milli þátttakenda

An aerial photograph of a lush green forest. A dark, winding road curves through the trees. In the upper left, there is a small, dark blue pond. In the lower right, a stream flows over rocks, creating white rapids. The overall scene is a dense, healthy forest.

Inngrip

Markmið er að framkvæma lítil tilraunaverkefni til að draga úr losun í borginni sem hægt er að skala upp og/eða byggja ofan á þekkingu.

Úrgangsmál

- **Bætt flokkun**

- Bætt úr flokkun úrgangs í úrræði VEL með erlendum íbúum.

- **Meiri flokkun, meiri sparnaður**

- Vitundarvakning um að hægt sé að breyta samsetningu ruslatunna við heimili t.d. fækka svörtum tunnum fyrir fleiri flokkunartunnur sem kosta minna og losna við tvískiptar pappa og plast tunnur.

- **Ný grenndarstöð í Hlíðarendahverfi**

- Oft nefnt af íbúum í Hlíðarendahverfi í spurningakönnun að það vanti grenndarstöð.

Samgöngur

- **Samgönguvenjur hjá háskólanemum**
 - Tilraunaverkefni með umbunarkerfi til að draga úr bílferðum og auka vistvæna ferðamáta hjá nemendum í HR og HÍ.
- **Bættar samgöngur í Vatnsmýri**
 - Unnið með stærstu vinnustöðum í Vatnsmýri til að bæta samgöngur hjá starfsfólki. Hluti af samstafsverkefni þar sem borgin var Tengiborg (e. twin city) með Lathi.

Bætt flokkun í úrræði VEL

Kostnaður vegna sorphirðu einkafyrirtækja

0 kr. vegna sorphirðu einkaaðila, fer í gegnum fasteignagjöld

Viðhorf íbúa gagnvart flokkun úrgangs.

85% íbúa eru ánægir með flokkunarkerfi.

Magn af blönduðum úrgangi (óflokkaður úrgangur)

80% minni blandaður úrgangur

Funded by the European Union

NET ZERO CITIES
EU MISSION PLATFORM | CLIMATE NEUTRAL AND SMART CITIES

UNIVERSITY OF ICELAND

Reykjavík

Hvað segja niðurstöðurnar og hvað kom á óvart?

 Innviðir skipta máli	Tunnur, ílát og leiðbeiningar er grundvöllur fyrir góða flokkun.
 Upplýsingagjöf	Mikilvægt að minna á flokkun; leiðbeiningar aðgengilegar og upplýsingagjöf.
 Óvænt niðurstaða	Flestir flokkuðu að hluta, af mismunandi ástæðum.
 Flokkun er einföld	Þeir sem höfðu reynslu af flokkun voru sammála að flokkun er einföld þegar kerfið virkar.

MEIRI FLOKKUN, MEIRI SPARNAÐUR

Markmið:

- Bæta ánægju íbúa af flokkunarkerfi
 - Skv. niðurstöðum spurningakönnunar voru algengustu hindranir íbúa til að flokka;
 1. Ekki réttar tunnur eða röng samsetning
 2. Fullar tunnur /ekki nóg af tunnum
- Fækka samsettum tunnum

Hvernig?

- Upplýsingapóstur með leiðbeiningum hvernig er hægt að breyta samsetningu ruslatunna fyrir utan heimili s.s. bæta eða fækka tunnum.
- Tilraunaverkefni unnið í ákveðnu hverfi
- Árangursmælingar

Vissir þú að pappa og plast tunnurnar eru ódýrari heldur en tunna fyrir blandaðan úrgang?

Breyttar ferðavenjur hjá nemum HR & HÍ

Markmið tilraunaverkefnisins:

- Framkvæma inngrip til að kanna hvort umbunarkerfi geti hvatt nemendur í háskóla til að nota vistvænna samgöngumáta. Verkefnið felur í sér greiningu á ferðavenjum, innleiðingu umbunarkerfis og mat á áhrifum þess á hegðun auk viðhorf þátttakenda.

Markmið inngrips:

- Draga út notkun einkabílsins og auka notkun vistvænna samgangna meðal nemenda í háskóla með umbunarkerfi.

Inngrip – Samstarf við vinnustaði í Vatnsmýri um bættar samgöngur

**Hluti af samstarfsverkefni með Lathi, þar sem Reykjavík var tengiborg (e. Twin city)*

Samskipti og vitundarvakning

Hjólað í vinnuna yfir vetrarmánuði, myndbönd áhrifavalda, tímatöflur strætó aðgengilegar á skjáum

Skattfrjálsir samgöngusamningar

Gerðir meira aðlagandi, upplýsingagjöf um þá aukin og gerð aðgengilegri

Aðstaða

Hjólageymslur með öruggu aðgengi, sturtuaðstaða, fata hengi fyrir veðruð fót

Sjálfbærni, samfélag og skapandi hugsun

Umhverfis- og skipulagssvið og Skóla- og frístundasvið borgarinnar taka höndum saman ásamt Háskóla Íslands og efna til fræðsludags fyrir kennara og fagfólk í grunnskólum í Vesturbæ, Miðbæ og Hlíðum.

Hlutverk kennara í síbreytilegu samfélagi krefst gagnrýnnar nálgunar og skapandi umræðu um það sem efst er á baugi – og skiptir máli hverju sinni.

Á fræðsludeginum verða ræddar fjölbreyttar leiðir til að nálgast sjálfbærni og samfélagsmál í kennslu - með sköpun, gagnrýna hugsun og þátttöku nemenda í fyrirrúmi.

Sérstök áhersla verður lögð á umræður og hagnýt dæmi, sem vonandi veita þátttakendum innblástur fyrir skólastarf nútímans - og framtíðarinnar.

Dagsetning: 18. ágúst 2025

Staðsetning: Háteigsskóli

Tímasetningar eftir stigum:

Yngsta stig: 9:00 – 10:30

Miðstig: 11:00 – 12:30

Elsta stig: 13:30 – 15:00

Reykjavík